
Roskilde Kommune

CVR-nr. 29 18 94 04

Revisionsberetning
af 15. maj 2017
vedrørende
årsregnskabet 2016

Indholdsfortegnelse

1.	Konklusion på den udførte revision	3
1.1	Revisionspåtegning	3
1.2	Bemærkninger der skal besvares over for tilsynsmyndigheden	5
1.3	Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger	6
<hr/>		
2.	Revisionens formål, udførelse og afrapportering	7
2.1	Formål og ansvar	7
2.2	Revisionens udførelse	7
2.3	Rapportering	9
<hr/>		
3.	Den løbende revision	11
3.1	Generelt om det interne kontrolmiljø	11
3.2	Gennemgang af generelle it-kontroller	11
3.3	Beholdningseftersyn	12
3.4	Tilsyn med bilagsbehandling inden for budgetområderne	13
3.5	Lønninger og vederlag	13
3.6	Sociale områder	14
3.7	Indsats mod socialt snyd	15
<hr/>		
4.	Forvaltningsrevision	17
4.1	Vurdering af kommunens økonomiske situation	17
4.2	Overordnet organisation og økonomistyring	18
4.3	Sparsommelighed	19
<hr/>		
5.	Redegørelse for den udførte juridisk-kritiske revision	21
5.1	Lov om kommunernes styrelse	21
5.2	Byrådets/fagudvalgenes beslutninger	21
5.3	Bevillingsregler	22
5.4	Låneregler	23
5.5	Deponeringsregler	23

5.6	Anbringelse af kommunens likvide beholdninger	23
5.7	Politikker og medarbejderbeskatning	23
5.8	Momsregler	24
<hr/>		
6.	Den afsluttende revision	25
6.1	Identifikation af kommunens årsregnskab for 2016	25
6.2	Formkrav til regnskabsaflæggelsen	25
6.3	Områder med statsrefusion	26
6.4	Revision af balancen	27
6.5	Periodisering	27
6.6	Konklusion på revisionen af årsregnskabet	27
6.7	Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser	28
6.8	Andre oplysninger	28
<hr/>		
7.	Ledelsens regnskaberklæring	28
8.	Anden rådgivning og assistance	28
Bilag 1 – Afgivne ledelsesnotater og påtegnede opgørelser og regnskaber		29
Bilag 2 – 3 til revisionsberetning		(særskilt hæfte)

1. Konklusion på den udførte revision

1.1 Revisionspåtegning

Vi har afsluttet revisionen af årsregnskabet for 2016. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold, og vi afgiver derfor følgende revisionspåtegning på årsregnskabet:

Til Byrådet i Roskilde Kommune

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet, der omfatter Årsregnskab, siderne 3-30 i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vi har revideret årsregnskabet for Roskilde Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter anvendt regnskabspraksis, regnskabsopgørelse, balance og noter med følgende hovedtal:

• Resultat af ordinær drift	(overskud)	DKK	148 mio.
• Resultat af det skattefinansierede område	(overskud)	DKK	33 mio.
• Aktiver i alt		DKK	7.123 mio.
• Egenkapital i alt		DKK	4.200 mio.

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Byrådet godkendte budget for 2016 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2016. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregn-

skabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsetik, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsetik, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i "Årsregnskab" der ikke er omfattet af vores revision jf. konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den for-

bindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

1.2 Bemærkninger der skal besvares over for tilsynsmyndigheden

I henhold til bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskab, revision mv. har revisor pligt til at afgive revisionsbemærkninger, hvis vi vurderer:

- at regnskabet ikke er rigtigt
- regnskabsaflæggelsen ikke opfylder kravene i Økonomi- og Indenrigsministeriets regelsæt
- der er disponeret i strid med Byrådets beslutninger og mål
- der er handlet i strid med gældende love og bestemmelser
- lovligheden af en post eller disposition må anses for tvivlsom
- de foreskrevne forretningsgange i øvrigt ikke er fulgt, eller
- vi kan notere væsentlige mangler i kontrolmæssig henseende ved etablerede forretningsgange og/eller der mangler forretningsgange på væsentlige områder. Revisionen kan samtidig fremsætte forslag til udbedring af de konstaterede mangler.

Revisionen af årsregnskabet for 2016 har ikke givet anledning til bemærkninger.

1.3 Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger

Vi har påset at tidligere afgivne beretninger, herunder revisionens bemærkninger, er blevet behandlet af Byrådet, og at Byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden. Roskilde Kommune har således opfyldt styrelseslovens bestemmelser.

2. Revisionens formål, udførelse og afrapportering

2.1 Formål og ansvar

Revisionen har til formål at påse:

- At årsregnskabet er rigtigt opstillet på grundlag af kommunens bogføring.
- At årsregnskabet i sin helhed er udtryk for kommunens samlede økonomiske forvaltning.
- At de af Økonomi- og Indenrigsministeriets fastsatte regler for regnskabsaflæggelse er efterlevet.
- At der er en tilfredsstillende intern kontrol på væsentlige områder.
- At gældende love og forskrifter samt Byrådets beslutninger bliver overholdt.
- At tilsynsmyndighedens godkendelse foreligger til disposition, hvor det er nødvendigt.
- At Byrådets og tilsynsmyndighedens afgørelser vedrørende eventuelle revisionsbemærkninger for tidligere år er iagttaget således, at disse forhold ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Det er Byrådets ansvar at godkende budgettet for det kommende år. Borgmesteren skal drage omsorg for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling, og at udgifter og indtægter bogføres i overensstemmelse med de af Økonomi- og Indenrigsministeriet og Byrådets fastsatte regler.

Gennem regler, godkendt af Byrådet, er der fastsat bestemmelser om tilrettelæggelsen af de administrative forhold.

Kommunens årsregnskab udarbejdes af administrationen og aflægges af økonomiudvalget til Byrådets godkendelse. Ledelsen har ansvaret for, at årsregnskabet er i overensstemmelse med lovgivningens krav herom, og at forvaltningen foregår på betryggende måde.

Den økonomiske forvaltning skal ske i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse. Dette gælder også form og indhold af årsregnskabet.

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge økonomistyringen på en måde, der er hensigtsmæssig efter kommunens forhold. Dette omfatter også ansvar for en tilrettelæggelse af forvaltningen, økonomistyringen og øvrige registreringer på en sådan måde, at det kan dokumenteres, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med forudsætningerne, at de tilsigtede resultater opnås, samt at der sker en løbende overvågning og evaluering af økonomistyringen, rutiner og resultater i øvrigt.

Ansvaret for bogføring og formueforvaltning varetager borgmesteren og administrationen blandt andet gennem etablering af forretningsgange og interne kontroller, der skal sikre, at registreringerne dækker over gyldige transaktioner, og at registreringerne er fuldstændige og nøjagtige. Etablering af forretningsgange og interne kontroller sker endvidere med henblik på at forebygge og opdage eventuelle besvigelser i form af misbrug af kommunens aktiver og bevidste fejlinformationer i regnskabsrapporteringen.

2.2 Revisionens udførelse

Vores revision omfatter:

- *Finansiell revision*, som består i at efterprøve om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler.
- *Juridisk-kritisk revision*, hvor vi vurderer, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

- *Økonomisk kritisk revision*, hvor formålet er at vurdere, om de enkelte afdelinger, institutioner og medarbejdere anvender de tildelte midler på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

Ved den *finansielle revision* er prioriteringen af opgaverne og revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages, dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret, og dels som en løbende proces ud fra erfaringer indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne tilsyns- og kontrolmiljø. I vurderingerne indgår også resultater og erfaringer, som indhentes via kommunens interne tilsyn. *Den juridisk-kritiske revision* indgår altid som en integreret del af den finansielle revision.

Ved den *økonomisk kritiske revision* vurderer vi på udvalgte områder, om opgaveløsningen sker i overensstemmelse med de opstillede mål, og om der administreres på en økonomisk hensigtsmæssig måde. I årets løb anvender vi systemrevision, som kombineres med substansrevision (analytisk og detailrevision) i større eller mindre omfang. Systemrevisionen har til formål at efterprøve, om de interne kontroller (forretningsgange) er hensigtsmæssigt og sikkert tilrettelagt og efterlevet. Ved mulige mangler eller manglende efterlevelse af forretningsgange, vil vi gøre kommunens ledelse opmærksom herpå.

Til den afsluttende revision anvender vi fortrinsvis substansrevision. Revisionen udføres i vid udstrækning ved regnskabsanalytiske undersøgelser, hvor det aflagte regnskab og regnskabsforklaringer gennemgås og vurderes i forhold til budgetterede og bevilgede beløb og de forudsætninger, som ligger til grund herfor. Endvidere indgår afstemninger og efterprøvelse af forvaltningens interne kontrolrutiner i forbindelse med årsafslutningen. Vi har anvendt specialudtræk fra kommunens økonomisystem til regnskabsanalytiske undersøgelser, stikprøveudtagninger og efterprøvelser af kontoplanrelationer vedrørende økonomiposteringer.

2.2.1 Risikovurdering og revisionsstrategi

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsplan og -strategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for årsregnskabet.

Områder med højere risiko, dvs. hvor der er tale om væsentlig regnskabspraksis og/eller en betydelig grad af vurdering eller skøn, kræver specielle revisionsmæssige overvejelser på grund af karakteren af risikoen, det sandsynlige omfang af eventuelle fejloplysninger samt sandsynligheden for, at risikoen bliver til virkelighed.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen, vores kendskab til kommunen og kommuner generelt, har vi i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen fokuseret på følgende områder:

- It-sikkerhed
- Interne kontroller
- Overholdelse af momsregler
- Økonomistyring
- De sociale og beskæftigelsesmæssige områder

Revisionen giver således ikke en fuld sikkerhed for, at alle fejl og mangler opdages, men kun en høj grad af sikkerhed for at væsentlige fejl og mangler i forhold til regnskabets rigtighed og overholdelse af love, regler mv. opdages.

2.2.2 Forvaltningsrevision som en integreret løbende proces

Forvaltningsrevisionen omfatter en vurdering af om udførelsen af Byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

For at skabe det nødvendige revisionsbevis for regnskabets rigtighed, finder vi det nødvendigt, at foretage og anvende forskellige analyser, nøgletal, udviklingstendenser, sammenligninger samt vurderinger af forretningsgange. Herved udføres automatisk en del løbende forvaltningsrevision som en integreret del af de normale revisionsbehandlinger. Revisionsresultaterne kan således nyttiggøres i en bredere sammenhæng.

Vurdering og efterprøvelse af forretningsgange er efter vores generelle opfattelse, sammen med vurdering af de kontrolmæssige aspekter, udtryk for en løbende vurdering af, om administration og sagsbehandling foregår på en hensigtsmæssig måde. Forslag til ændringer/justeringer af forretningsgange fremsættes og aftales oftest i den løbende dialog med og rapportering til de administrative ledelsesniveauer.

Analyser, udvikling af hjælpeværktøjer og rådgivning, herunder tolkning af lovgivning og refusionsregler mv. kan også medføre, at der ændres praksis.

Det medfører i nogle tilfælde, at afregninger, tilskud og refusioner kan effektueres i et ændret betalingsflow og -omfang. Endvidere bidrager vores rådgivning til forbedringer og justeringer af praksis og regnskabsvejledninger, fx vedrørende:

- Statusafstemninger.
- Bogførings- og legalitetskontrol.
- Elektroniske betalinger.
- Bilagsbehandling og -kontrol, samt udnyttelse af betalingsfrister.
- Indkøbsadfærd.
- Moms- og afgiftsmæssige muligheder.
- Udarbejdelse og opstilling af tilskuds- og specialregnskaber.
- Budget- og regnskabsmodeller for opgørelse, regulering, styring og regnskabsføring af resultat vedrørende takstfinansierede institutioner samt kommunale ældreboliger.

2.2.3 Drøftelse med ledelsen om besvigelser

Under revisionen har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser. Ledelsen har over for os oplyst, at kommunen efter ledelsens vurdering har et passende kontrolmiljø, der afdækker risikoen for at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation, herunder fejlinformation som følge af besvigelser.

2.3 Rapportering

Revisionens indhold og resultater rapporteres i forskellig detaljeringsgrad til henholdsvis det administrative og det politiske niveau.

Til det administrative niveau rapporteres løbende til de enkelte forvaltninger og institutioner. Det sker såvel mundtlig som skriftligt ved notater til ledelsen. Vi søger desuden gennem en konstruktiv løbende dialog med kommunens medarbejdere om konkrete og generelle problemstillinger at medvirke til at forebygge, at der opstår væsentlige fejl.

Rapportering til Byrådet sker i form af beretninger. Eventuelle bemærkninger, som Byrådet skal tage stilling til og besvare over for tilsynsmyndigheder, vil fremgå som bemærkninger i afsnittet "*1.2 Bemærkninger Byrådet skal besvare over for tilsynsmyndigheden*".

3. Den løbende revision

3.1 Generelt om det interne kontrolmiljø

Det bedste værn mod såvel ubevidste som bevidste fejl og mangler i kommunens forvaltning, er etablering af velfungerende og effektive administrative processer og interne kontroller. Det er således kommunens administrative ledelse og i sidste instans Byrådet, som har ansvaret for, at der er etableret administrative processer og interne kontroller, som sætter fokus på områder med særlig risiko for væsentlige økonomiske tab, krænkelse af borgernes retssikkerhed og uønsket presseomtale.

På visse områder (områder med statsrefusion) er der endvidere lovgivningsmæssige krav om ledelsestilsyn og kvalitetskontrol. Disse forhold retter sig ikke alene mod regnskabet's rigtighed, men i høj grad også mod kommunens overholdelse af love og regler samt mod kommunens forvaltning af de til rådighed værende midler.

Væsentlige elementer heri er stillingtagen til kommunens risikoprofil, samt hvorledes kommunens strukturer, processer og metoder samt medarbejdernes kompetencer og kapacitet påvirker denne risikoprofil. Derudover omfatter dette en stillingtagen til væsentlige processer, hvad der kan gå galt i forhold hertil, samt hvilke foranstaltninger, der er etableret til imødegåelse af disse risici. Vi gennemgår som led i vores revision kommunens processer og interne kontroller, herunder kommunens kasse- og regnskabsregulativ.

I forbindelse med vores revision undersøger vi, om der er tilrettelagt og udført de fornødne interne procedurer og tilsyn, som sikrer ovenstående. Vi vil tillige, som led i løbende forvaltningsrevision, vurdere om disse procedurer og tilsyn udføres hensigtsmæssigt.

3.2 Gennemgang af generelle it-kontroller

Som led i revisionen af Roskilde Kommune har vi foretaget en gennemgang af de generelle it-kontroller for 2016.

Formål og omfang

Formålet med gennemgangen har været at vurdere, hvorvidt der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som sikrer tilfredsstillende generelle it-kontroller. De generelle it-kontroller er fundamentet for automatiske applikationskontroller, regnskabsprocedurer og systemgenererede data og rapporter, som anvendes i nøglekontroller, og som påvirker den finansielle rapporteringsproces og årsrapporten.

Omfang

Vi har foretaget gennemgang af, hvordan it-kontroller er tilrettelagt, og så vidt muligt hvordan disse kontroller er implementeret. Vi har endvidere foretaget test af it-kontroller via dataudtræk og gennemgang af modtaget dokumentation, og har omfattet følgende hovedområder:

1. It-politikker og organisation:
 - Udvikling og implementering af it-strategi og sikkerhedspolitikker
 - Identifikation og vurdering af it-risici
 - It-medarbejdere
 - Styring af outsourcing-/serviceleverandører
2. Drift af datacentre og netværk
3. Anskaffelse, ændringer og vedligeholdelse af systemsoftware
4. Adgangssikkerhed:
 - Politikker og procedurer
 - Beskyttelse af data og funktionsadskillelse
5. Anskaffelse, udvikling og vedligeholdelse af applikationssystemer.

Opfølgninger er baseret på interview, samt i nødvendigt omfang gennemgang af foreliggende materiale og fysisk observation.

Roskilde Kommune anvender it-serviceleverandører for systemer vurderet væsentlige for den finansielle revision. En væsentlig del af gennemgangen af de generelle it-kontroller for disse systemer baseres derfor på årlige revisionserklæringer udarbejdet af it-serviceleverandørernes uafhængige revisorer.

Revisionserklæringer fra andre væsentlige systemer

Af gældende bekendtgørelse nr. 1613 af 10. december 2016 fremgår det, at ”Hvis kommunen anvender et edb-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvis foretages af andre end den dataansvarlige kommune, skal kommunalbestyrelsen sikre, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner”.

For året 2016 har vi gennemgået revisionserklæringer fra it-serviceleverandør KMD A/S vedrørende de generelle it-kontroller for KMD A/S' generelle driftsydelser for perioden 1. januar til 31. december 2016 samt generelle it-kontroller vedrørende udvikling og vedligeholdelse for applikationerne KMD Aktiv, KMD Dagpenge og KMD Opus for perioden 1. januar til 31. december 2016 uden væsentlige bemærkninger hertil.

KONKLUSION

På baggrund af den foretagne revision er det vores samlede vurdering, at de generelle it-kontroller hos Roskilde Kommune er på et tilfredsstillende niveau (vurderet ud fra følgende skala: Ikke-tilfredsstillende, acceptabel, tilfredsstillende og meget tilfredsstillende).

Vores gennemgang viser, at Roskilde Kommune har etableret it-kontroller, der i det væsentligste er beskrevet i politikker og retningslinjer, og at medarbejderne er bekendt med deres ansvar for kontrol. Kommunen arbejder fortsat på at styrke det ledelsesmæssige fokus på informationssikkerhed, herunder gennem samarbejde med andre kommuner i D-11 regi omkring it-sikkerhed og EU-persondataforordningen. Roskilde Kommune har i dette arbejde foretaget en ajourføring af den overordnede risikovurdering samt it-sikkerhedsreglerne.

Revisionen viser dog, at der er enkelte områder, hvor kontroller og retningslinjer ikke efterleves fuldt ud, eller hvor der kun i begrænset omfang er udarbejdet eller opdateret formelle procedurer. Vi har givet anbefalinger til styrkelse heraf.

3.3 Beholdningseftersyn

Vi har med udgangspunkt i balancens udvisende pr. 30. september 2016 foretaget stikprøvevis eftersyn af kommunens likvide beholdninger. Eftersynene har til formål at efterprøve, hvorvidt kommunens administration af likvide beholdninger og værdipapirer varetages i overensstemmelse med kommunens forretningsgange.

KONKLUSION

Beholdningseftersynene har ikke givet anledning til bemærkninger.

3.4 Tilsyn med bilagsbehandling inden for budgetområderne

Retningslinjerne vedrørende anvisning og attestation findes i bilag til ”Kasse- og regnskabsregulativ for Roskilde Kommune”.

Anvisningen i Roskilde kommune sker som en integreret del af budgetopfølgningen, suppleret med ledelsestilsyn i KMD-OPUS, hvor der skal ske stikprøvevis kontrol af bilagene.

Det fremgår af reglerne, at det er lederen, der har anvisningsansvar for sit område. Anvisning skal sikre at:

- Der er bevillingsmæssig dækning for alle udgifter og indtægter.
- Bevillingens formål i øvrigt er opfyldt.
- Indbetalinger og udbetalinger i øvrigt er i orden.

Som et led i den interne kontrol har kommunens interne kontrolfunktion (Intern Revision) bl.a. været på besøg hos udvalgte decentrale enheder i kommunen. Vi har modtaget rapporter fra den interne kontrolfunktion vedrørende det udførte arbejde. Vi har gennemgået udvalgte rapporter.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at kommunens bilagsbehandling generelt er velfungerende, og dermed er tilrettelagt på en hensigtsmæssig måde. Dette begrundes vi i, at der er etableret klare og hensigtsmæssige retningslinjer omkring bilagsbehandlingen.

Endvidere er det vores opfattelse, at kommunens interne kontrolfunktion er værdifuld i forhold til kommunens interne kontrolmiljø.

3.5 Lønninger og vederlag

3.5.1 Forretningsgange på lønområdet

Vi har gennemgået processen for lønområdet for at påse, at den er hensigtsmæssig og betryggende i kontrolmæssig henseende. Vi definerer lønprocessen, som oprettelse og ændring af løndata, dagpenge-refusioner samt sikring af, at den udbetalte løn er korrekt.

På lønområdet er der en række kontroller, som supplerer hinanden (kontrolmiljø), og derved dels sikrer, at det er de rigtige personer som aflønnes, men også dels at den løn som udbetales er korrekt. I forbindelse med gennemgangen har vi overordnet vurderet summen af de kontroller, som er på lønområdet, for om de afdækker de fejl, der kan opstå i lønprocessen – uanset om det er tilsigtede (svig) som utilsigtede fejl.

Vi har endvidere udvalgt de kontroller, som vi finder væsentlige og testet disse for, om de bliver udført i overensstemmelse med retningslinjerne, og om de er effektive.

På lønområdet er der et kontrolmiljø, som dels skal udføres i lønadministrationen, men som også dels skal udføres ude ved de enkelte budgetansvarlige i form af deres månedlige økonomiske ledelsestilsyn. I denne gennemgang har vi forholdt os til de processer, som er i lønadministrationen med tilhørende kontroller.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at processer og hermed også kontrolmiljøet er hensigtsmæssig og betryggende.

3.5.2 Sagsrevision, lønområdet

Vi har gennemgået et antal personalesager med det formål at efterprøve om gældende regler og overenskomster – i forbindelse med lønudbetaling – efterleves. Udsnittet af sager er fordelt på forskellige overenskomstområder.

Ved sagsrevisionen har vi bl.a. påset:

- om der ved oprettelse af nye sager foreligger fornøden dokumentation i sagsakterne,
- om der indberettes korrekt til lønsystemet, og
- om der udbetales korrekt løn i henhold til overenskomst, aftaler mv.

Vi har endvidere ved årsregnskabsrevisionen påset, at udvalgte politikere og ledende administrativt personale får udbetalt korrekt – henholdsvis vederlag og løn.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at lønninger udbetales i henhold til gældende overenskomst, aftaler mv., samt at administrationen af området i øvrigt er betryggende.

3.6 Sociale områder

Der er særlige krav til revisionen af områder med statsrefusion samt for rapportering til ressortministerierne herom. Dette fremgår blandt andet af Bekendtgørelse nr. 1617 af 15. december 2016 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og Undervisningsministeriets ressortområder.

Med dette udgangspunkt har vi revideret alle væsentlige områder, som er omfattet af statsrefusion og tilskud, jf. bilag 2 - 3 til denne beretning ”Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af de sociale, beskæftigelses- og sundhedsmæssige områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2016”, samt ”Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Socialministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2016”.

KONKLUSION

Beskæftigelsesmæssige områder

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Roskilde Kommune, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af de områder, som varetages i Job- og Ydelsescentret, og som har relation til de beskæftigelsesmæssige områder i Roskilde Kommune, som helhed har været varetaget på en hensigtsmæssig og betryggende måde i regnskabsåret 2016. Det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger, og vi har ved gennemgangen ikke konstateret udbetaling af uforenelige ydelser.

Dog er der på flere af de gennemgåede områder konstateret et relativt højt fejlniveau, som har givet anledning til flere anbefalinger.

Kommunen har fortsat udfordringer i forhold til området for uddannelseshjælp, hvor der fremgår mangeartede fejl i forhold til dels rettidigt afholdte samtaler og dels rettidigt iværksatte tilbud, herunder læse-, skrive- og regnetest til de unge, der ikke har en ungdomsuddannelse. Der er dog sket en mindre bedring i

forhold til de forudgående år, og det forventes, at der vil ske en yderligere bedring for området fremadrettet.

Yderligere er der på området for de forsikrede ledige konstateret et forhøjet fejlniveau i forhold til rettidig afholdelse af samtale. Dette er ikke fuldt ud tilfredsstillende, idet der ligesom sidste år, er konstateret fejl i forhold til rettidig afholdelse af samtale.

Det forventes dog, at der vil ske en forbedring i kraft af mere stabile it-forhold og fokus på, at samtalerne afholdes rettidigt.

Voksenservice

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Voksenservice, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af det specialiserede voksenområde som helhed administreres på en hensigtsmæssig og betryggende måde, ligesom det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger for dette område.

Børn og Unge

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Børn og Unge, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af det specialiserede børn og unge område som helhed administreres på en hensigtsmæssig og betryggende måde, ligesom det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger for dette område.

Sundhed og Omsorg

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Sundhed og Omsorg, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration på området for personlig og praktisk hjælp i hjemmet som helhed administreres på en hensigtsmæssig og betryggende måde, ligesom det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger for dette område.

3.7 Indsats mod socialt snyd

Organisation og Personale

Kontrolenheden er organisatorisk placeret i Ydelsescentret. Kontrolteamet er bemandet med 2 medarbejdere, som udover at kontrollere konkrete sager, fungerer som konsulenter for sagsbehandlerne i kommunen.

Anmeldelser og besparelse i 2016

I 2016 har kontrolteamet opdaget snyd med sociale ydelser i 186 sager. Arbejdet i kontrolenheden har i 2016 medført en besparelse på DKK 16,1 mio., heraf udgør Roskilde Kommunes andel DKK 13 mio.

Samarbejdspartnere

Kontrolmedarbejder samarbejder med sagsbehandlere i kommunen, SKAT, boligsociale medarbejdere, politiet, Udbetaling Danmark og andre offentlige myndigheder.

Udbetaling Danmark

Kontrolenheden skal af egen drift eller på anmodning fra Udbetaling Danmark undersøge og beskrive sager på Udbetaling Danmarks kompetenceområde. Når sagerne er oplyst, videresendes de til Udbetaling Danmark til afgørelse. Kommunen får ikke en specifik tilbagemelding på afgørelsen eller det økonomiske resul-

tat. Fra december 2016 benytter kommunen den nye brugergrænseflade Den fælles Dataenhed, som giver kommunen mulighed for at bestille sager fra registersamkøring.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at kontrolteamet som hidtil fungerer meget tilfredsstillende såvel vedrørende forhold som administreres af Roskilde Kommune, som vedrørende forhold til eksterne samarbejdspartnere, herunder Udbetaling Danmark.

4. Forvaltningsrevision

Forvaltningsrevisionen omfatter en vurdering af, om udførelsen af Byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Forvaltningsrevisionen har vi opdelt i områderne:

Område	Vurdering 2016 (1)	Vurdering 2015 (2)	Reference
Økonomisk situation			4.1
Organisation og økonomistyring			4.2
Sparsommelighed			4.3

 = lever ikke fuldt ud op til egne/lovgivningsmæssige regelsæt eller vi finder, at området kan forbedres

 = lever fuldt ud op til egne/lovgivningsmæssige regelsæt eller vi finder området forvaltes betryggende

(1) Forvaltning under skyldig økonomisk hensyntagen er ikke et entydigt defineret begreb - og der er derfor heller ikke entydig referenceramme for, hvad kommunen skal leve op til. Derfor er en god vurdering kun udtryk for, at vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke har konstateret forhold, der afkræfter at forvaltningen har handlet under skyldig økonomisk hensyntagen.

4.1 Vurdering af kommunens økonomiske situation

Vi har foretaget en vurdering af kommunens økonomi i forbindelse med den afsluttende revision af regnskabet for 2016.

Vurderingen omfatter følgende områder:

- Bæredygtig drift – Er kommunen i stand til, via driften, at skabe et tilstrækkeligt resultat til planlagte anlægsinvesteringer og afdrag på lån?
- Overholder kommunen budgettet, så de budgetterede resultater opnås?
- Udviklingen i kommunens likviditet.

Ved vurdering af bæredygtig drift foretages en vurdering af regnskabsårets resultat på det skattefinansierede område.

I det følgende gennemgås kommunens økonomiske nøgletal på overordnet niveau.

4.1.1 Drift

Tabel 1

Roskilde Kommunes regnskab – resultat det skattefinansierede område 2016 og 2015:

<i>(Beløb i DKK mio.)</i>	<i>Opr. Budget 2016</i>	<i>Regnskab 2016</i>	<i>Regnskab 2015</i>
Indtægter i alt (skatter og tilskud)	5.060	5.062	4.945
- Driftsudgifter (ekskl. forsyning)	-4.938	-4.914	-4.738
- Renter/kurstab	-7	0	-2
- Resultat ordinær drift	115	148	205
Anlægsudgifter inkl. byggemodning og salg af jord	-124	-116	-224
Resultat skattefinansierede område - overskud	-9	32	-19

Kilde: Roskilde Kommunes regnskaber og budgetter

Kommunens regnskab for 2016 udviser et overskud på det skattefinansierede område på i alt DKK 32 mio. Der var budgetteret med et underskud på DKK 9 mio. i det oprindelige budget.

4.1.2 Likviditet

Kommunens kassebeholdning udgjorde primo 2016 DKK 202 mio. og ultimo 2016 DKK 197 mio.

Den gennemsnitlige likviditet udgjorde ultimo 2016 DKK 485 mio. mod DKK 478 mio. ultimo 2015.

4.1.3 Gældsforpligtelser

Tabel 2 Langfristet gæld

Oversigt over Roskilde Kommunes langfristede gæld 2016 og 2015:

<i>Kommunens langfristede gæld pr. borger (DKK)</i>	<i>Roskilde 2015</i>	<i>Roskilde 2016</i>
Langfristet gæld (ekskl. ældreboliger)	11.718	10.971

Kilde: Roskilde Kommunes regnskab for 2015 og 2016

Tabellen ovenfor viser den langfristede gæld pr. indbygger i Roskilde i 2015 og 2016.

Den langfristede gæld er i 2016 faldet med DKK 747 pr. indbygger.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at årets resultat er tilfredsstillende, og at Roskilde Kommune har fokus på en stram økonomistyring med henblik på at skabe det nødvendige økonomiske råderum.

4.2 Overordnet organisation og økonomistyring

Kommunens økonomistyringspolitik tager udgangspunkt i de gældende regler for 2016 samt i bemærkningerne til kommunens budget.

Bevillingsniveauet i Roskilde Kommune er på udvalgsniveau for drift. Bevillingsniveau vedrørende finansielle poster følger ministeriets mindstekrav.

Det betyder, at det er de politiske udvalg, der er ansvarlige for udvalgets samlede bevilling og inden for denne bevilling og nærmere definerede rammer kan flytte midler rundt mellem udvalgets sektorområder, fx mellem skoler og klubber, når blot omplaceringerne holder sig inden for udvalgets samlede ramme.

Bevillingsniveauet er relativt højt i Roskilde Kommune. Det sker for at undgå en forelæggelse af ellers ukontroversielle sager for Økonomiudvalget. Hvis bevillingsniveauet havde været sat lavere, ville sager vedrørende omflytning af midler mellem sektorområder, skulle have været forelagt Økonomiudvalget alene på grund af omplaceringerne.

Omplaceringer mellem udvalg besluttet i Økonomiudvalget, mens tillægsbevillinger med kassetræk udelukkende kan besluttet i Byrådet.

Man kan godt have bindinger ud over det generelle bevillingsniveau. Det har Roskilde også i form af en rammeinddeling.

Ifølge Roskilde Kommunes kasse- og regnskabsregulativ skal den budgetansvarlige løbende behandle og vurdere økonomirapporter og dermed give direktørområderne mulighed for at kunne holde udvalgene orienteret om budgetternes overholdelse, således at direktøren kan løfte sit samlede budgetansvar.

For at give den budgetansvarlige mulighed for at vurdere budgettets overholdelse gælder, at alle ansatte med økonomiopgaver og -ansvar i Roskilde Kommune er ansvarlig for, at rammerne for en bevilling overholdes og straks give besked til næste led i den administrative organisation, hvis der konstateres en overskridelse af en budgetramme.

KONKLUSION

Der er tilrettelagt en proces, der sikrer en sammenhængende budgetudarbejdelse, budgetopfølgning og regnskabsaflægning, der i al væsentlighed svarer til, hvad der efter vores vurdering er god skik i kommunerne.

4.3 Sparsommelighed

Sparsommelighedsaspektet er udtryk for, hvorvidt kommunen anvender relevante ressourcer til løsningen af de kommunale opgaver, og hvorvidt kommunen fremskaffer disse efter en afvejning af pris og kvalitet.

4.3.1 Generelt

Udover at have specielt fokus på udgifter til "Rejser, repræsentation, møder og indkøb" vurderer vi løbende, i forbindelse med vores revisionsgennemgang af de enkelte områder, hvorvidt sparsommelighedsaspektet har været med i overvejelserne omkring den kommunale opgaveløsning.

Vores vurdering sker på baggrund af en bred gennemgang som dækker fra vedtagne politikker, bilagsgennemgang, vurdering af forretningsgange og opfyldelse heraf samt anvendelse af personaleresourcer mv.

4.3.2 Indkøb og udbud

Kommunens indkøb er reguleret af Indkøbspolitikken, der er vedtaget af Byrådet i august 2014, og som beskriver rammerne for kommunens indkøb. Det fremgår af indkøbspolitikken:

- at kommunen gennem målrettet styring og koordination kan købe varer og tjenesteydelser på økonomisk fordelagtige betingelser under hensyntagen til leverings- og betalingsbetingelser, miljøforhold, pris, kvalitet, service, garanti, ergonomi, sikkerheds- og administrationsforhold mv.,
- at de fælles indkøbsaftaler med godkendte leverandører benyttes af alle forvaltninger, afdelinger og institutioner,
- at enhederne kender mulighederne for undtagelsesvis at købe varer uden om de fælles indkøbsaftaler og faste leverandører,
- at alle kommunens forvaltninger, afdelinger og institutioner køber ind i overensstemmelse med EU-udbudsreglerne, herunder de gældende tærskelværdier og øvrig lovgivning.

Herudover deltager kommunen i fællesudbud med regionens kommuner.

I 2016 er der arbejdet målrettet med ”compliance”. Hver enhed får hvert kvartal fremsendt en rapport, som viser enhedens compliance. Endvidere vises top på aftalekøbene og tilsvarende på køb, der er foretaget uden for aftalerne. Udbudskonsulenterne foretager stikprøvekontrol på de enkelte aftaler og påtaler eventuelle fejlkøb over for disponenterne. Endvidere afholdes der et årligt compliance møde med de enkelte enheder.

KONKLUSION

Ud fra vores gennemgange af arbejdsprocesser, indkøb, budget- og budgetopfølgingsprocedurer samt bilagsgennemgang er det vores vurdering, at Roskilde Kommune generelt vurderer sparsommelighedsaspektet i forbindelse med de enkelte opgaveløsninger.

5. Redegørelse for den udførte juridisk-kritiske revision

Den juridisk-kritiske revision omfatter en vurdering af, hvorvidt de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi har i den sammenhæng påset overholdelsen af følgende administrative love og regler:

<i>Regelsæt</i>	<i>Konklusion</i>	<i>Udvikling</i>	<i>Reference afsnit</i>
Lov om kommunernes styrelse			5.1
Byrådets/fagudvalgenes beslutninger			5.2
Bevillingsregler			5.3
Låneregler			5.4
Deponeringsregler			5.5
Anbringelse af kommunens likvide beholdninger			5.6
Politiker- og medarbejderbeskatning			5.7
Momsregler			5.8

 = lever ikke fuldt ud op til egne/lovgivningsmæssige regelsæt eller vi finder, at området kan forbedres

 = lever fuldt ud op til egne/lovgivningsmæssige regelsæt eller vi finder området forvaltes betryggende

5.1 Lov om kommunernes styrelse

Lov om kommunernes styrelse fastsætter regler for Byrådet og udvalgenes varetagelse af kommunens anliggender, den økonomiske forvaltning mv.

Vi har ved gennemlæsning af Byrådets beslutningsprotokol samt visse punkter i udvalgenes beslutningsprotokol kontrolleret overholdelse af den kommunale styrelseslov.

Vi har endvidere i forbindelse med vores revision eksempelvis stikprøvevis kontrolleret vederlag til Byrådets medlemmer.

KONKLUSION

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.2 Byrådets/fagudvalgenes beslutninger

I forbindelse med vores revision, eksempelvis lønrevision, årsrevision og forvaltningsrevision har vi stikprøvevis kontrolleret, at beslutninger fra Byrådet, økonomiudvalg og de stående udvalg er overholdt.

KONKLUSION

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.3 Bevillingsregler

5.3.1 Drift

Bevillingsniveauet for driftsudgifter er fastsat på udvalgsniveau.

Roskilde Kommune har 7 bevillingsområder, jf. nedenstående:

Tabel 3 – Driftsudgifter fordelt på udvalgsområder 2016 og 2015:

<i>Driftsudgifter – mio. DKK</i>	<i>Regnskab 2016</i>	<i>Korrigeret budget 2016</i>
Økonomiudvalget	531	607
Kultur & Idrætsudvalget	185	200
Beskæftigelses & Socialudvalget	1.297	1.309
Skole & Børneudvalget	1.628	1.665
Plan & Teknikudvalget	205	212
Klima & Miljøudvalget	58	83
Sundheds & Omsorgsudvalget	1.010	1.050
Driftsudgifter i alt	4.914	5.126

Der har været et realiseret forbrug på driftsområderne på DKK 4.914 mio., og korrigeret budget udviser DKK 5.126 mio.

Tabellen viser, at der overordnet og inden for de enkelte udvalg er budgetoverholdelse.

KONKLUSION

Revisionen af driftsbevillinger har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.3.2 Anlæg

I det oprindelige budget var der budgetteret med en udgift på DKK 124 mio., ekskl. forsyningsområdet, vedrørende anlæg. Det faktiske forbrug inkl. byggermodning vedrørende anlæg udgjorde i 2016 DKK 116 mio.

I forhold til det oprindelige budget har der således været et mindre forbrug på DKK 8 mio.

Det korrigerede budget for anlæg udviser DKK 475 mio.

KONKLUSION

Gennemgangen af anlægsområdet har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.3.3 Forsyningsvirksomheder (renovationsområdet)

Forsyningsvirksomhederne skal "hvile i sig selv", dvs. at indtægter og udgifter over en årrække skal balancere. Forsyningsvirksomhederne betragtes således som eksterne i forhold til de øvrige kommunale aktiviteter.

Vi har ved revisionen stikprøvevis påset at mellemværende med forsyningsvirksomhederne er korrekt optaget i kommunens finansielle balance.

KONKLUSION

Vi har konstateret, at årets resultat af forsyningsområdet er optaget korrekt i kommunens finansielle status.

5.4 Låneregler

Kommunen har i 2016 optaget lån for i alt DKK 40 mio. Vi har gennemgået kommunens opgørelse af låneramme med henblik på korrekt opgørelse i overensstemmelse med lånebekendtgørelsens regler.

KONKLUSION

Optagelse af lån mv. er foretaget i henhold til lånebekendtgørelsens regler.

5.5 Deponeringsregler

Roskilde Kommune har ultimo 2016 registreret en samlet deponering på i alt DKK 44 mio. Saldoen udgjorde ultimo 2015 DKK 59 mio. Der er frigivet DKK 15 mio. vedrørende tidligere salg af elforsyningen.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse at Økonomi- og Indenrigsministeriets regler om kommunernes deponering er overholdt.

5.6 Anbringelse af kommunens likvide beholdninger

Roskilde Kommunes likvide beholdning udgjorde ultimo 2016 DKK 197 mio., og gennemsnitslikviditeten udgjorde ved udgangen af 2016 DKK 485 mio. Kommunens likvide beholdninger består af kontante beholdninger, indskud i pengeinstitutter og obligationer.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at kommunens anbringelse af de likvide midler er forsvarlig og i overensstemmelse med anbringelsesreglerne. Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning har i hele 2016 været positiv og kommunen opfylder derfor kassekreditreglen der foreskriver, at kommunens gennemsnitlige kassebeholdning ikke må være negativ beregnet for de sidste 365 dage.

5.7 Politikker og medarbejderbeskatning

Vi har som led i vores revision af kommunens lønudgifter påset, at skattelovgivningens krav til indeholdelse og indberetning af skatter er overholdt.

KONKLUSION

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.8 Momsregler

Vi har påtegnet saldoopgørelsen af momsrefusion vedrørende købsmoms ultimo 2016 uden forbehold.

Der sondres i det kommunale budget- og regnskabssystem mellem to former for moms:

- Registreret moms, dvs. moms der afregnes med toldvæsenet i forbindelse med momsregistreret virksomhed i kommunen.
- Købsmoms, dvs. moms der indgår i momsrefusionsordningen.

Registreret moms er den moms, som skal afregnes med SKAT, og som bl.a. vedrører forsyningsvirksomhederne.

Købsmoms anvendes her som betegnelse for den moms, som kommunerne betaler ved køb af varer og tjenesteydelser, der ikke indgår i en momsregistreret virksomhed i kommunerne.

Ud over udgifter på de moms bærende arter kan kommunerne anmelde en procentdel af visse betalinger og tilskud til refusion under refusionsordningen.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at områderne med momsrefusion og registreret moms varetages efter de gældende regler.

6. Den afsluttende revision

Ved den finansielle revision er prioritering af revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages, dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret, og dels som en løbende proces ud fra erfaringer, indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne kontrolmiljø. Vi har påset, at regnskabet indeholder de oplysninger – samt overholder de principper for indregning og måling – der fremgår af Økonomi- og Indenrigsministeriets ”Budget- og Regnskabssystem for kommuner”.

6.1 Identifikation af kommunens årsregnskab for 2016

Det reviderede regnskab for 2016 har omfattet kommunens årsregnskab samt de oversigter, bemærkninger og redegørelser, der i henhold til gældende regler for regnskabsaflæggelsen skal udarbejdes.

6.2 Formkrav til regnskabsaflæggelsen

Det reviderede årsregnskab skal omfatte en række regnskabsskemaer og oversigter, som er bestemt i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

6.2.1 Udgiftsbaseret regnskab

De væsentligste kendetegn for det udgiftsbaserede regnskab er, at det skal indeholde en række oversigter og redegørelser, som kan danne grundlag for bl.a.:

- Vurdering af regnskabet set i forhold til budgettet.
- Opgørelse af regnskabsårets finansielle ressourceforbrug (regnskabsopgørelsen).
- Opgørelse af finansielle aktiver og passiver (balancen).
- Vurdering af kommunens finansielle stilling og økonomiske udvikling.

KONKLUSION

Regnskabsaflæggelsen er opstillet på grundlag af det afsluttede bogholderi for regnskabsåret 2016. Vi har konstateret, at de fornødne oversigter indgår, og at de indbyrdes sammenhænge er til stede, samt at regnskabet er i overensstemmelse med kommunens bogholderi.

Det er vores vurdering, at der er udarbejdet de obligatoriske bemærkninger til regnskabet, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

6.2.2 Overholdelse af konteringsregler

Budget- og regnskabssystemet indeholder reglerne om den kommunale kontoplan. Kommunens konteringspraksis er således afgørende for målingen af udgifternes størrelse og art, herunder på enkeltområder, samt for korrekt hjemtagelse af statsrefusion, momsrefusion mv.

Vi har ved stikprøver revideret, hvorvidt denne kontoplan med tilhørende konteringsvejledninger er overholdt, således at årsregnskabet er rigtigt i forhold til såvel indtægternes og udgifternes art og størrelse på enkeltområder samt af aktivernes og passivernes art og værdi.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at kommunens konteringspraksis i al væsentlighed er sket i overensstemmelse med budget- og regnskabssystemets regler herfor.

6.3 Områder med statsrefusion

6.3.1 Regnskab og restafregning af statsrefusion

Kommunens opgørelser over endelig statsrefusion af sociale ydelser for 2016 udviser en samlet statsrefusion på DKK 186,8 mio.

Tabel 4 – oversigt og modtagne statsrefusioner 2016 og 2015:

Områder	Samlet refusion 2016	Samlet refusion 2015
I Aktiv- og Servicelov	162.256.801	242.517.047
II Pensioner	5.733.978	5.700.477
IV Dagpenge	10.319.210	69.908.313
V Delpension og fleksydelse	0	2.338.723
VI Forsikrede ledige	8.505.241	17.857.760
VII Integrationsområdet	0	41.695.857
VIII Boligstøtte	25.472	130.379
VI Berigtigelser tidligere år	-8.212	1.130.077
I alt	186.832.490	381.278.633

Kilde: Roskilde Kommunes regnskaber for 2016 og 2015

Vi har modtaget tilfredsstillende forklaringer til forskellene mellem regnskabsårene.

Større afvigelser mellem årene på områder Aktiv- og Servicelov og Dagpenge skyldes bl.a. overgangen til ny finansieringsreform pr. 1. januar 2016.

På grundlag af resultaterne af vores gennemgang af den endelige restrefusionsopgørelse for regnskabsåret 2016 er det vores vurdering, at denne som helhed er udarbejdet i overensstemmelse med regnskabets bogførte poster og gældende refusionsregler for området.

Med udgangspunkt i foranstående er den endelige restrefusionsopgørelse vedrørende statsrefusion påtegnet uden forbehold.

Vi har påset, at der ved skattepligtige ydelser er foretaget korrekt beregning og afregning af A-skat mv.

Relevante mellemregningskonti er påset afstemt, og vi har herunder vurderet kommunens administration og forretningsgange vedrørende behandling af tilbagebetalingspligtige ydelser.

KONKLUSION

Revisionen af opgørelsen over endelig restrefusion af sociale ydelser for 2016 har ikke givet anledning til bemærkninger.

6.4 Revision af balancen

En meget væsentlig forudsætning for korrekt regnskabsaflæggelse er, at samtlige statuskonti er afstemt inden regnskabet lukkes. Herved sikres det, at årets status, drift, refusion og anlæg mv. bliver retvisende, idet eventuelle fejlregistrerede beløb, manglende refusionsanmeldelser mv. bliver bogført i det korrekte regnskabsår.

Formålet med revisionen af statusafstemninger er at skabe sikkerhed for:

- at alle statuskonti er undergivet afstemning,
- at der udøves ledelsestilsyn med afstemning,
- at saldoen på kontiene kan specificeres og dokumenteres,
- at der kun henstår poster på status ultimo, som er valide, dvs. at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilstedeværelse og værdisætning af såvel aktiver som forpligtelser,
- at der ikke henstår poster på status, som burde have været overført til resultatopgørelsen,
- at der ikke henstår poster af ældre dato, hvor der burde have været taget stilling til afskrivning, samt
- at der er sikret fuldstændighed i registreringerne i forhold til eksternt dokumentationsmateriale.

Revisionens gennemgang har omfattet et udvalg af konti, inden for de af Økonomi- og Indenrigsministeriets udmeldte obligatoriske opdelinger af aktiver og passiver.

Vi har påset, at egenkapitalen er fordelt, registreret og klassificeret korrekt i henhold til Budget- og Regnskabssystemets regler samt at der er redegjort for egenkapitalens udvikling fra ultimo 2015 til ultimo 2016.

6.5 Periodisering

Vi har analyseret de væsentligste poster i form af lønninger, skatter, tilskud, udligninger, refusioner og brugerbetalingen ved hjælp af bl.a. udtræk fra kommunens økonomisystem. En korrekt periodisering i løbet af året anses for nødvendig, bl.a. af hensyn til troværdigheden af de månedlige økonomirapporter.

KONKLUSION

Der er god konteringspraksis, som sikrer løbende registreringer af såvel indtægter som udgifter, der afregnes ratemæssigt. Bogholderiet anses derfor for at være løbende ajourført, hvilket har betydning for troværdigheden af de økonomirapporter, som udsøges til løbende budgetopfølgning.

6.6 Konklusion på revisionen af årsregnskabet

Da ingen af de fundne fejl – hverken hver for sig eller tilsammen – er væsentlige, er det vores konklusion, at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens økonomiske resultat, økonomiske stilling pr. statusdagen og opgjort og præsenteret i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

6.6.1 Regnskabsforklaringer

Styrelsesloven fastsætter direkte, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

KONKLUSION

Vi finder, at Roskilde Kommunes bemærkninger til årsregnskabet for 2016 og målopfyldelse generelt opfylder lovens krav.

6.7 Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser

Det er i den kommunale styrelseslovs § 45 fastsat, at kommunens årsregnskab skal være ledsaget af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser.

KONKLUSION

Vi finder, at Roskilde Kommune opfylder styrelseslovens § 45.

6.8 Andre oplysninger

Af andre oplysninger til årsregnskabet skal fremgå en personaleoversig, redegørelse for udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder.

KONKLUSION

Vi finder, at Roskilde Kommune opfylder ovennævnte krav til årsregnskabet.

7. Ledelsens regnskaberklæring

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet har vi indhentet regnskaberklæring fra ledelsen.

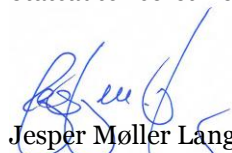
8. Anden rådgivning og assistance

Efter afgivelse af revisionsberetning for 2015 af 15. juni 2016, har vi ydet assistance i forbindelse med gennemgang af tilskud til foreninger i henhold til folkeoplysningsloven.

København, den 15. maj 2017

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jesper Møller Langvad
statsautoriseret revisor

Bilag 1 – Afgivne ledelsesnotater og påtegnede opgørelser og regnskaber

I forbindelse med vores revision i årets løb har vi afgivet følgende ledelsesnotater vedrørende 2016:

- Ledelsesnotat 2016 Børn og Unge
- Ledelsesnotat 2016 Voksenservice
- Ledelsesnotat 2016 Sundhed og Omsorg
- Notat vedrørende lønrevision 2016
- It – revisionsrapport

Afgivne revisionsprotokollater 2016

- Revisionsprotokollat for 2016 vedrørende Materielgården
- Revisionsprotokollat for 2016 for UU Roskilde
- Revisionsprotokollat for 2016 for Frivilligcenter Roskilde

Institutioner:

- Børnehuset Sct. Jørgensbjerg
- Hobitten
- Lyngbakken
- Solsikken
- Spiloppen
- Viadukten

Legatregnskaber

- Fru Elisabeth Ane Andersen's og Christian Frederik Andersen's legat til fordel for Plejehjemsbeboerne på Plejehjemmet, Astersvej, Roskilde – regnskab for 2014 og 2015
- Overretssagfører Jacob Jørgen Jacobsen og hustru's Byggepræmieringslegat - regnskab for 2014 og 2015
- Fælleslegatet for værdigt trængende i Roskilde Kommune – regnskab for 2014 og 2015
- Guldsmid C. Andersen og hustrus legat – regnskab for 2014 og 2015
- Roskilde bys mindelegat for Kong Christian den Tiende – regnskab for 2014 og 2015
- Schmeltz's Stiftelses Fond – regnskab for 2014 og 2015

Øvrige regnskaber/opgørelser

- Byfornyelse 2016
- BOSSINF 2016
- Takster 2016 – Roskilde Krisecenter
- Regnskab 2016 – Frivilligcenter Roskilde
- Regnskab 2016 – Cafe Claus
- Regnskabsskema over udgifter i forbindelse med Roskilde Kulturskole for perioden 1. januar – 31. december 2015
- Regnskabsskema i forbindelse med musikskolen for perioden 1. januar – 31. december 2015,
- Opgørelse vedrørende statsrefusion for integrationsområdet 2016
- Opgørelse vedrørende statsrefusioner for 2016
- Opgørelse over særligt dyre enkeltsager for 2016
- Opgørelse over kommunale udgifter i 2016 ved køb af refusionsgodkendte forestillinger af børneteater og opsøgende teater
- 1212 erklæring – forsyningsområdet
- 1297 erklæring – forsyningsområdet
- Saldoopgørelse momsrefusion 2016

- Regnskab "EGU" 2016
- Opgørelse over udgifter vedrørende projekt "Hedebostien" for perioden 2. juni 2016 til 1. december 2016
- Projektregnskab "Afprøvning af mestringskursus for personer med udviklingshæmning 2014/15"
- Projektregnskab "Aktivt ældreliv i Roskilde Kommune"
- Projektregnskab "ATV-Roskilde, udvidelse af behandlingskapacitet (driftsudvidelse) samt integreret volds- og alkoholbehandlingstilbud"
- Projektregnskab "ATV – Alternativ til Vold - grundbevilling"
- Projektregnskab "Bæredygtig behandling af organisk dagrenovation på Sjælland – Teknologianalyse"
- Projektregnskab "tilskud modtaget under Styrelsen for arbejdsmarked og Rekruttering, 16/12954, for perioden 1. januar – 31. december 2016"
- Projektregnskab "Det Akutte Døgntilbud" projekt nr. 4535-0015, for perioden 1. januar til 31. december 2015
- Projektregnskab "Udvikling af læringsmiljø for affaldssortering i etagebyggeri" for perioden 1. januar 2015 til 1. juli 2016
- Projektregnskab "Godt i gang i egen bolig", 4645-0004, for perioden 1. januar til 31. december 2016
- Projektregnskab "Fart på sproget hos 2-3 årige" j.nr. 4695-0010, for perioden 1. september 2015 til 31. august 2016.
- Projektregnskab "Puljen til uddannelsesløft" 2016
- Projektregnskab for "tilskud modtaget under DDB-puljen til udvikling af Danskernes Digitale Bibliotek 2015-2016 for perioden fra 1. januar 2016 – 31. december 2016"
- Projektregnskab "Etablering af midlertidige boliger til flygtninge". Journal nr. 1072-055 for projektperioden 18. marts 2016 til 31. december 2016.
- Projektregnskab - Nationalt program for skolelederuddannelse og - udvikling". Sags nr. 074.59S.541 for projektperioden, starten af skoleåret 2014/15 og til 31. december 2015.
- Projektregnskab for "Øget indsamling af genanvendelige materialer fra kollegier" j.nr. MST-770-00100, for perioden 1. januar 2015 til 1. juli 2016.
- Projektregnskab "Mere pædagogisk personale i dagtilbud"
- Projektregnskab vedrørende "PalleNext". Sagsnr. 2014-018294 for projektperioden 1. januar 2015 til 30. september 2016